

Małgorzata Iwanicz-Drozdowska

Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

Elżbieta Malinowska-Misiąg

Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

RESTRUKTURYZACJA BANKÓW – W STRONĘ WIĘKSZEJ PRZEJRZYSTOŚCI INFORMACJI¹

1. Wprowadzenie

Trwający globalny kryzys finansowy zmusił kraje Unii Europejskiej do wsparcia finansowego banków przeżywających kłopoty finansowe. Co do zasady wszelka pomoc państwowa, która niesie za sobą zakłócenia konkurencji poprzez sprzyjanie niektórym przedsiębiorstwom lub sprzyjanie produkcji niektórych towarów, jest niezgodna z rynkiem wewnętrznym w zakresie, w jakim wpływa na wymianę handlową między państwami członkowskimi (art. 107 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej – TFUE). Za zgodne z rynkiem wewnętrznym uznano pewne formy pomocy, w tym m.in. pomoc przyznawaną w celu naprawienia szkód spowodowanych przez klęski żywiołowe lub inne nadzwyczajne zdarzenia. Komisja Europejska może też zezwolić na pomoc państwa mającą na celu zaradzenie poważnym zaburzeniom w gospodarce państwa członkowskiego (art. 107 ust. 3 lit. b TFUE).

Wspomaganie zagrożonych przedsiębiorstw przez państwo nie może być normą i ściśle określono warunki i zasady udzielania takiej pomocy. Wyróżniono dwie formy pomocy: pomoc w celu wsparcia (ratowania) i pomoc w celu restrukturyzacji. Jednym z warunków przyznania pomocy jest wdrożeniem planu restrukturyzacji, mającego na celu przywrócić długoterminowej rentowności przedsiębiorstwa. Plan

¹ Opracowanie zostało przygotowane w ramach badania statutowego pt. *Ratowanie instytucji finansowych w Unii Europejskiej w latach 2007–2013 – koszty, skuteczność i konsekwencje* (KZIF/S/14/14).

ten powinien zawierać opis okoliczności, które doprowadziły do trudnej sytuacji przedsiębiorstwa, a także różne scenariusze na przyszłość w zależności od przyjęcia mniej lub bardziej korzystnych założeń.

Kwota pomocy państwa powinna być ograniczona do minimum, odpowiadającego kosztom niezbędnym do podjęcia restrukturyzacji. Beneficjenci pomocy powinni wnieść znaczący wkład własny ze środków pochodzących np. ze sprzedaży aktywów lub zewnętrznych źródeł finansowania. Wprowadzanie planów restrukturyzacji jest kontrolowane przez Komisję Europejską. Państwa członkowskie są zobowiązane do systematycznego przysyłania dokumentów umożliwiających ocenę prawidłowości ich wdrażania.

Wyraźne osłabienie instytucji finansowych wynikające z kryzysu skłoniło Radę ds. Gospodarczych i Finansowych (ECOFIN) jesienią 2008 roku do podjęcia działań mających na celu poprawę kondycji i stabilności systemu finansowego. W październiku 2008 roku Komisja Europejska wydała tzw. pierwszy komunikat bankowy, zatytułowany: *Zastosowanie zasad pomocy państwa do środków podjętych w odniesieniu do instytucji finansowych w kontekście obecnego, globalnego kryzysu finansowego*². W latach 2008–2013 wydano jeszcze sześć komunikatów dotyczących wsparcia finansowego dla banków. Ostatni – znacząco zmieniający wcześniejsze wytyczne – został wydany w sierpniu 2013 roku³. Dla instytucji finansowych przewidywano cztery formy pomocy państwa: gwarancje dotyczące zobowiązań instytucji finansowych, dokapitalizowanie instytucji finansowych, pomoc związaną z aktywami o obniżonej wartości i pomoc na likwidację.

Na szczęblu UE wykazano odpowiednią dbałość o przejrzystość zasad udzielania wsparcia finansowego bankom i innym instytucjom finansowym. Można jednak stwierdzić, że taka dbałość nie pojawiła się w zakresie przejrzystości prezentowania danych dotyczących kwot, kosztów i przychodów związanych z ratowaniem banków. Wprawdzie dostępne są dane zagregowane dotyczące pomocy finansowej dla banków, ale nie są one spójne z danymi zbieranymi dla poszczególnych przypadków restrukturyzacji, co zostało stwierdzone podczas prowadzonych badań⁴. Celem niniejszego opracowania jest przedstawienie skali tych różnic i zaproponowanie sposobu raportowania na szczęblu restrukturyzowanych podmiotów i sektora finansów publicznych.

² Dz.U. C 270 z 25 października 2008 roku, s. 8.

³ *Komunikat Komisji w sprawie stosowania od dnia 1 sierpnia 2013 roku reguł pomocy państwa w odniesieniu do środków wsparcia na rzecz banków w kontekście kryzysu finansowego* (Dz.U. C 216 z 30 lipca 2013 roku, s. 1).

⁴ Badanie statutowe *Ratowanie instytucji finansowych w Unii Europejskiej w latach 2007–2013 – koszty, skuteczność i konsekwencje* (KZIF/S/14/14). Zespół badawczy: M. Iwanicz-Drozdowska (kierownik), J. Kerlin, A. Kozłowska, E. Malinowska-Misiąg, A.K. Nowak, P. Smaga, P. Wiśniewski, B. Witkowski.

2. Skala wsparcia finansowego banków

Według danych Komisji Europejskiej, od 1 października 2008 roku do 1 października 2012 roku Komisja zatwierdziła pomoc dla sektora finansowego w łącznej wysokości 5 058,9 mld euro. Większość tej pomocy zatwierdzono w roku 2008, dotyczyła ona głównie gwarancji na obligacje i depozyty bankowe. Po 2008 roku zatwierdzona pomoc koncentrowała się w większym stopniu na dokapitalizowaniu banków i na pomocy związanej z aktywami o obniżonej wartości⁵.

Dla gwarancji i innych środków wsparcia płynności rokiem szczytowym był rok 2009, kiedy wyniosły one łącznie 906,0 mld euro, co odpowiadało 7,68% PKB krajów UE dla roku 2012. Najwyższe gwarancje udzielane były instytucjom finansowym w Irlandii (284,3 mld euro), Wielkiej Brytanii (165,12 mld euro) i w Niemczech (135,0 mld euro).

Od czasu ustanowienia programów gwarancji na zobowiązania do końca 2012 roku kwota zrealizowanych gwarancji wyniosła tylko 2 mld euro, podczas gdy opłaty za udzielenie gwarancji wyniosły łącznie 32,9 mld euro⁶. *Per saldo* rządy zyskały więc na tej formie pomocy.

Wielkość dokapitalizowania i pomocy związanej z aktywami o obniżonej wartości wyniosła w latach 2008–2012 łącznie 591,9 mld euro. Za udzieloną pomoc (łącznie z pomocą płynnościową inną niż gwarancje) rządy państw UE otrzymały wynagrodzenie w kwocie 92,1 mld euro⁷.

Nieco inaczej przedstawiają się dane o interwencjach państwowych w statystykach finansów publicznych według wprowadzonej we wrześniu 2014 roku metodologii *European System of Accounts 2010* (ESA 2010), która zastąpiła dotychczasową metodologię ESA 95. W ujęciu ESA 2010 w latach 2010–2013 wielkość dochodów państw UE z tytułu udzielonej pomocy dla instytucji finansowych wyniosła łącznie 98,9 mld euro, z czego niemal połowę stanowiły odsetki. Wydatki związane z udzieloną pomocą przekroczyły w sumie 252 mld euro, co oznacza, że wpływ interwencji państwowych pogłębił deficyt państw UE łącznie o 153,2 mld euro. Najbardziej niekorzystny pod tym względem okazał się rok 2010 i 2012.

⁵ Komisja Europejska, *Tabela wyników w dziedzinie pomocy państwa – aktualizacja z 2012 roku. Sprawozdanie na temat pomocy państwa przyznanej przez państwa członkowskie UE – aktualizacja z 2012 roku*, Sprawozdanie Komisji, Bruksela, 21.12.2012, COM(2012) 778 final, s. 10.

⁶ http://ec.europa.eu/competition/state_aid/scoreboard/finacial_economic_crisis_aid_en.html#tables (15.03.2015).

⁷ Ibidem.

Tabela 1. Pomoc dla instytucji finansowych w latach 2008–2012

	Dokapitalizowanie		Pomoc związana z aktywami o obniżonej wartości		Gwarancje (dane dla roku 2009)		Środki wsparcia płynności inne niż gwarancje (dane dla roku 2009)	
	mld euro	% PKB 2012 roku	mld euro	% PKB 2012 roku	mld euro	% PKB 2012 roku	mld euro	% PKB 2012 roku
Austria	9,35	3,02	0,5	0,16	15,45	5,58	0	0
Belgia	23,32	6,2	17,13	4,55	46,78	13,87	0	0
Cypr	1,8	10,06	0	0	0,56	3,29	0	0
Dania	10,77	4,41	0	0	6,45	2,89	1,97	0,88
Finlandia	0	0	0	0	0,06	0,03	0	0
Francja	25,05	1,23	1,2	0,06	92,73	4,86	0	0
Grecja	37,3	19,25	0	0	1,5	0,63	4,26	1,79
Hiszpania	59,74	5,69	28,4	2,71	36,13	3,44	19,31	1,84
Holandia	18,86	3,14	5	0,83	36	6,31	30,4	5,33
Irlandia	62,78	38,38	2,6	1,59	284,25	173,81	0	0
Litwa	0	0,01	0	0	0	0	0	0
Luksemburg	2,6	5,85	0	0	1,65	4,36	0,14	0,36
Łotwa	0,54	2,44	0,41	1,83	0,54	2,91	0,97	5,26
Niemcy	64,17	2,43	79,97	3,02	135,03	5,61	0	0
Portugalia	6,75	4,08	3,1	1,87	5,24	3,12	3,73	2,23
Słowenia	0,73	2,7	0	0	1	2,87	0	0
Szwecja	0,78	0,19	0	0	14,26	4,87	0	0
Węgry	0,21	0,22	0	0	0	0	2,46	2,64
Wielka Brytania	82,39	4,33	40,41	2,13	158,22	10,1	6,9	0,44
Włochy	6,05	0,39	0	0	0	0	0	0
Kraje UE-27 ogółem	413,2	3,2	178,71	1,39	835,84	7,08	70,15	0,59

Źródło: DG Competition, http://ec.europa.eu/competition/state_aid/scoreboard/financial_economic_crisis_aid_en.html (15.03.2015).

Od 2010 roku wpływ działań związanych z pomocą publiczną dla instytucji finansowych na wielkość długu publicznego utrzymuje się na podobnym poziomie, przekraczając nieco 5% PKB. Prowadzone interwencje miały największy wpływ na dług publiczny w latach 2010 i 2012, powiększając go odpowiednio o 705,8 mld euro i 742,4 mld euro.

Powyższe dane były prezentowane w dokumentach Komisji Europejskiej. Z racji tego, że zawierają one wyłącznie wartości zagregowane na poziomie danego kraju, nie można było ich wykorzystać do oceny kosztów i (wstępnej) skuteczności ratowania banków. Z tego też względu przeprowadziliśmy analizę 95 przypadków ratowania (restrukturyzacji) banków w krajach UE, a także 6 instytucji powołanych w czasie kryzysu dla lat 2008–2013⁸.

Na podstawie analiz przypadków restrukturyzacji przeprowadzonych przez zespół badawczy wielkość zasilenia kapitałowego netto banków (zasilenie kapitałowe pomniejszone o dokonany zwrot), a także spółek zarządzających aktywami o obniżonej jakości (ich kapitały początkowe i dodatkowe kapitały, które są wykorzystywane do pokrywania strat z prowadzonej działalności) ze środków publicznych w latach 2008–2013 oceniono łącznie na 535,5 mld euro, z czego większość (67%) przypadała na dwa pierwsze lata. W celach referencyjnych zamieściliśmy w tabeli 2 także dane Komisji Europejskiej za lata 2008–2012 w rozbiciu na kraje. W dalszej części opracowania zostaną przedstawione prawdopodobne przyczyny różnic w wykazywanych kwotach.

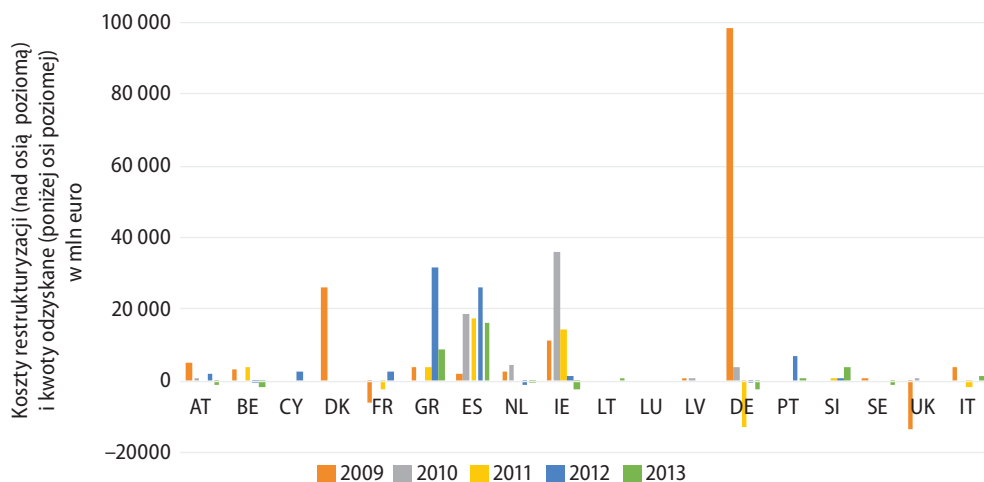
Zauważalne jest wyraźne zróżnicowanie struktury beneficjentów pomocy. W roku 2008 pomoc była skierowana przede wszystkim do instytucji działających w Wielkiej Brytanii – trafiło tam 125,7 mld euro, co odpowiadało 57,8% łącznej kwoty zasilenia kapitałowego w tym roku. Rok później z dokapitalizowania korzystały przede wszystkim niemieckie instytucje finansowe – otrzymały one 98,1 mld euro (71,7% całej pomocy udzielonej w tym roku). W kolejnych dwóch latach istotną część pomocy trafiła do instytucji w Irlandii (odpowiednio 55,1% i 62,3%), ale były to już znacznie niższe kwoty, ponieważ skala dofinansowania została wyraźnie zmniejszona. Od 2010 roku jednymi z ważniejszych beneficjentów pomocy były instytucje finansowe Hiszpanii, które łącznie w całym badanym okresie zostały dokapitalizowane kwotą 91,2 mld euro.

Nie we wszystkich krajach Unii Europejskiej konieczne było dokapitalizowanie instytucji finansowych. Z pomocy takiej nie korzystano m.in. w Czechach, Estonii, Polsce czy na Malcie. Były też kraje, np. Łotwa czy Litwa, które wspomagały swoje instytucje finansowe jedynie w bardzo ograniczonym zakresie (rysunek 1).

Kwota 535,5 mld euro jest kwotą dokapitalizowana netto, co oznacza, że została pomniejszona o wielkość zwróconej pomocy. Część pomocy zwróciły już instytucje z krajów, w których skala dokapitalizowania była najwyższa (Wielka Brytania, Niemcy), ale nadal na instytucje w obu tych krajach przypada ponad 40% całej kwoty zasilenia finansowego netto w latach 2008–2013. Żadna z hiszpańskich instytucji

⁸ *Ratowanie instytucji finansowych...*, op.cit.

finansowych, będących trzecim co do wielkości beneficjentem tej formy pomocy publicznej (91,3 mld euro), do końca 2013 roku nie rozpoczęła spłat pomocy. Spłaty takie rozpoczęły natomiast instytucje finansowe działające w Irlandii, na które przypada łącznie 11,6% całego dokapitalizowania netto w analizowanym okresie.

Rysunek 1. Dokapitalizowanie banków w krajach UE w latach 2008–2013

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych studiów przypadków.

Dokapitalizowanie instytucji finansowych w Szwecji okazało się dla rządu tego kraju przedsięwzięciem rentownym – w wyniku korzystnej sprzedaży akcji Nordei szwedzki budżet otrzymał w 2013 roku więcej niż przekazał w formie dokapitalizowania w latach 2008–2009.

Dane zebrane na podstawie studiów przypadku wskazują, iż w latach 2008–2012 kraje UE wyasygnowały na zasilenie kapitałowe 84 banków analizowanych indywidualnie, banków objętych duńskim pakietem kredytowym⁹ i pięciu spółek zarządzających aktywami o obniżonej jakości (Irlandia, Hiszpania, Niemcy, Słowenia i Wielka Brytania) 513,3 mld euro. Według danych Komisji Europejskiej zasilenie kapitałowe instytucji finansowych (pojęcie szersze niż stosowane przez nas) wyniosło 413,0 mld euro. Odnotowujemy więc różnicę rządu 100,3 mld euro. Jeżeli pozostawimy wyłącznie pomoc udzieloną 84 bankom, kwota różnicy zmniejsza się do 70,1 mld euro.

⁹ Proces prowadzony przez duńską Finansiel Stabilitet.

Tabela 2. Dokapitalizowanie banków w krajach UE w latach 2008–2014 (w mln euro)

Kraj	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	RAZEM	Raport zespołu badawczego (2008–2012)	Raport KE (2008–2012)
AT	4 550	5 025	1 000	0	1 970	-1 420	-1 350	9 775	12 545	9 347
BE	10 170	3 500	0	4 000	-585	-1 750	-500	14 835	17 085	23 315
CY	0	0	0	0	2 300	0	120	2 420	2 300	1 800
DK	603	26 053	0	0	0	0	0	26 656	26 656	10 774
FR	19 042	-5 900	0	-2 050	2 585	0	0	13 677	13 677	25 045
GR	0	3 590	0	3 659	31 493	8 766	0	47 507	38 741	37 296
ES	10 760	1 977	18 745	17 249	26 194	16 338	319	91 582	74 925	59 743
NL	31 550	2 315	4 390	0	-1 225	-25	-1 225	35 780	37 030	18 857
IE	0	11 000	35 811	14 614	1 092	-2 335	0	60 182	62 517	62 780
LT	0	0	0	0	0	231	0	231	0	0
LU	1 352	0	0	0	0	0	0	1 352	1 352	2 600
LV	0	137	145	0	0	0	0	282	282	543
DE	13 500	98 145	4 000	-12 795	-470	-2 350	-1 300	98 730	102 380	64 173
PT	0	0	0	0	6 610	620	4 750	11 980	6 610	6 750
SI	0	0	0	250	483	3 847	0	4 580	733	733
SE	237	281	0	0	0	-925	0	-407	518	780
UK	125 726	-13 250	870	0	0	0	0	113 346	113 346	82 394
IT	0	4 050	0	-1 450	0	1 300	0	3 900	2 600	6 050
razem	217 490	136 923	64 961	23 476	70 447	22 297	814	536 408	513 297	412 980

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych studiów przypadków oraz DG Competition http://ec.europa.eu/competition/state_aid/scoreboard/financial_economic_crisis_aid_en.html (15.03.2015).

W rozbiciu na poszczególne lata można stwierdzić, że w latach 2008–2009 szacunki kwot pomocy dokonane na podstawie studiów przypadku są wyższe niż dane KE, zaś w latach 2010–2012 sytuacja przedstawia się odmiennie. W wyjaśnieniach metodycznych dostępnych na stronie internetowej¹⁰ napisano, że w rekapitalizacji są przedstawiane kwoty dokapitalizowania z roku raportowania, a kwoty już spłacone nie są brane pod uwagę. Sugerowałoby to, że wartości wykazane w naszej analizie powinny być niższe niż kwoty wykazane w zestawieniu KE¹¹. Sytuacja przedstawia się jednak inaczej. Nie można jednoznacznie wskazać przyczyn występowania tych różnic, lecz jedynie przypuszczenia. Być może nie wszystkie zidentyfikowane przez nas zasilenia kapitałowe pochodziły *explicite* ze środków rządowych. Być może były to środki wyasygnowane przez agendy rządowe szczebla centralnego, które miały uprawnienia do wykonywania takich operacji, bądź samorządy (lub landy/regiony). Możliwe jest także ujmowanie pewnych kwot zasilenia kapitałowego z opóźnieniem. Wreszcie, w przypadku zasilenia kapitałowego mogła być wykazywana tylko wartość nominalna akcji bez premii emisyjnej. Nasze wątpliwości wskazują na brak dostatecznej przejrzystości statystyk, które są upubliczniane. Na fali reform powinno to zostać zmodyfikowane, a celem powinno być zwiększenie przejrzystości danych.

3. Model raportowania

Po zatwierdzeniu kwoty i formy wsparcia finansowego restrukturyzowanego banku organ odpowiedzialny w danym kraju za restrukturyzację, a także sam bank w swoich sprawozdaniach finansowych powinien informować o szczegółach udzielonego wsparcia. Biorąc pod uwagę wyodrębnione wcześniej formy pomocy, czyli:

- dokapitalizowanie,
- pomoc związaną z aktywami o obniżonej wartości,
- gwarancje,
- środki wsparcia płynności inne niż gwarancje,

można dla każdego z nich zaproponować sposób raportowania.

Przy dokapitalizowaniu przez rząd bądź desygnowaną instytucję jest konieczne podanie przy objęciu akcji: ich rodzaju (zwykłe/uprzywilejowane), liczby, udziału w kapitale zakładowym i w głosach, wartości nominalnej, ceny emisyjnej (bądź premii emisyjnej), ewentualnych przychodów z tytułu objęcia akcji. W przypadku każdej

¹⁰ http://ec.europa.eu/competition/state_aid/scoreboard/conceptual_remarks_crisis_aid_en.html (15.03.2015).

¹¹ Co więcej, w naszym raporcie nie ujmujemy kosztów związanych z restrukturyzacją spółek i oddziałów banków islandzkich.

zmiany liczby akcji na skutek ponownego dokapitalizowania przez rząd lub sektor prywatny bądź też umorzenia akcji powyższe informacje powinny być aktualizowane do czasu całkowitego wyjścia sektora rządowego z inwestycji. Dodatkowo należy uwzględnić koszty pozyskiwania środków na objęcie akcji (koszt refinansowania). W przypadku zbycia akcji przez rząd inwestorowi z sektora prywatnego powinny być raportowane odpowiednio cena sprzedaży i wynik finansowy osiągnięty na tej transakcji. Gdyby zaś doszło do umorzenia akcji, wtedy konieczne byłoby poinformowanie o poziomie wygenerowanej straty. Dane raportowane przez poszczególne banki (a także inne instytucje finansowe) powinny być przedstawiane w zbiorczym raporcie w cyklu np. rocznym, ze wskazaniem ich wpływu na sektor finansów publicznych. W momencie zakończenia inwestycji jest konieczne jej rozliczenie i wykazanie całkowitego wpływu na sektor finansów publicznych.

Pomoc związaną z aktywami o obniżonej wartości wiąże się z funkcjonowaniem specjalnie powołanych spółek zarządzających tzw. złymi aktywami (*asset management company* – AMC)¹². W tym celu jest konieczne wsparcie kapitałowe AMC i zapewnienie jej finansowania, aby mogła ona efektywnie funkcjonować na rynku. Finansowanie jest najczęściej zapewnione w drodze emisji obligacji gwarantowanych przez rząd. Wykup złych aktywów jest dokonywany od banku z dyskontem. AMC prowadzi działania mające na celu maksymalizację odzyskiwanych kwot głównie poprzez sprzedaż składników przejętych aktywów, ich restrukturyzację i windykację. Taki proces trwa przynajmniej kilka lat. Raportowanie w zakresie tej formy pomocy powinno obejmować cyklicznie informację o kapitałach wniesionych do AMC (wartość nominalna i emisyjna), zmianach w tych zakresie, kosztach (AMC i w przypadku realizacji gwarancji budżet) i przychodach (budżet) związanych z gwarancjami rządowymi dla źródeł finansowania AMC, kosztach finansowania AMC (oprocentowanie obligacji), przychodach z tytułu odzysku i kosztach pozafinansowych funkcjonowania AMC (np. koszty osobowe, koszty windykacji). Po zakończeniu działalności AMC konieczne jest jej kompleksowe rozliczenie i wykazanie całkowitego wpływu na sektor finansów publicznych.

Jak wykazano we wcześniejszej części opracowania, udzielanie gwarancji okazało się finansowo atrakcyjne dla budżetu państwa. Kwota przychodów (provizji) z tytułu udzielenia gwarancji wielokrotnie przewyższała kwotę faktycznie zrealizowanych gwarancji. W przypadku tej formy pomocy sposób raportowania powinien obejmować: wysokość gwarancji, rodzaje zdarzeń objętych gwarancją, czas obowiązywania, wysokość provizji, kwotę zrealizowanych gwarancji. W momencie zakończenia

¹² Spółki takie powołano w czasie trwającego kryzysu finansowego w Irlandii (NAMA), Hiszpanii (SAREB), Słowenii (BAMC) i w Wielkiej Brytanii (UK Resolution).

gwarancji niezbędne jest jej rozliczenie i wykazanie całkowitego wpływu na sektor finansów publicznych.

Środki wsparcia płynności inne niż gwarancje były najmniej popularną formą wspierania banków. W tym przypadku zakres raportowania powinien uwzględniać: wysokość zasilenia środkami płynnymi, odsetki i ewentualne inne koszty, a także konsekwencje braku zwrotu tej formy wsparcia. Dodatkowo należy uwzględnić koszty pozyskiwania środków przez instytucję wspierającą (koszt refinansowania).

Powyższe ogólne zasady zaproponowano, biorąc pod uwagę cechy poszczególnych form wspierania restrukturyzacji banków i podstawowe zasady oceny efektywności transakcji finansowych. Dane raportowane przez poszczególne instytucje powinny być agregowane i odpowiednio ujmowane na poziomie sektora finansów publicznych. Celem byłoby zapewnienie porównywalności danych, ale także możliwość oceny długofalowych konsekwencji ratowania banków z perspektywy sektora finansów publicznych i *de facto* podatników.

4. Zakończenie

W kwestii promocji przejrzystości w sektorze finansów publicznych i w działalności instytucji finansowych należy przedyskutować sposób przedstawiania i raportowania informacji dotyczących wspierania restrukturyzacji banków i innych instytucji finansowych. Ułatwiłoby to także uzyskanie odpowiedzi na pytanie, czy ratowanie banków opłacało się podatnikom i jakie były jego faktyczne koszty. Jak pokazują doświadczenia niektórych krajów, na restrukturyzacji banków budżet państwa mógł zyskać, czego ewidentnym przykładem jest grupa Nordea, która powstała po fuzjach i przejęciach w gronie banków, które w latach 90. XX wieku były restrukturyzowane przez rządy krajów skandynawskich. Rząd szwedzki był od lat 90. jednym z akcjonariuszy banku po wcześniejszym zaangażowaniu w jego restrukturyzację. W latach 2011–2013 rząd szwedzki sprzedawał stopniowo akcje Nordei, aby poprawić sytuację finansów publicznych przed wyborami w 2014 roku. W perspektywie historycznej znacząco zyskał na posiadaniu akcji tego banku. Wydaje się, że warto szukać odpowiedzi na pytanie, czy restrukturyzacja banków to głównie balast dla podatników czy też całkiem dobre przedsięwzięcie inwestycyjne.

Bibliografia

http://ec.europa.eu/competition/state_aid/scoreboard/financial_economic_crisis_aid_en.html.

http://ec.europa.eu/competition/state_aid/scoreboard/financial_economic_crisis_aid_en.html#tables.

Komisja Europejska, *Tabela wyników w dziedzinie pomocy państwa – aktualizacja z 2012 roku. Sprawozdanie na temat pomocy państwa przyznanej przez państwa członkowskie UE – aktualizacja z 2012 roku*, Sprawozdanie Komisji, Bruksela, dnia 21.12.2012, COM(2012) 778 final.

Komunikat Komisji – Zastosowanie zasad pomocy państwa do środków podjętych w odniesieniu do instytucji finansowych w kontekście obecnego, globalnego kryzysu finansowego (Dz.U. C 270 z 25.10.2008).

Komunikat Komisji w sprawie stosowania od dnia 1 sierpnia 2013 roku reguł pomocy państwa w odniesieniu do środków wsparcia na rzecz banków w kontekście kryzysu finansowego (Dz.U. C 216 z 30.7.2013)

Ratowanie instytucji finansowych w Unii Europejskiej w latach 2007–2013 – koszty, skuteczność i konsekwencje. Raport z badań, (KZIF/S/14/14), zespół badawczy: M. Iwanicz-Drozdowska (red.), J. Kerlin, A. Kozłowska, E. Malinowska-Misiąg, A.K. Nowak, P. Smaga, P. Wiśniewski, B. Witkowski, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, Warszawa 2014.